

Ilkka Vaara ja Pekka Sulkava ovat järjestäneet avoimet yleisötilaisuudet Pallas-Yllästunturin hoito- ja käyttösuunnitelmasta Ylläksellä, Oloksella, Raattamassa ja Hetassa.

Mitä kuuluu, kansallispuisto?

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston käyttösuunnitelmaa uudistetaan. Kellokkaassa järjestetyssä yleisötilaisuudessa nousivat esille Tunturirata-hanke, sähköavusteinen liikkuminen, erämaareittien pitkospuut ja luonnon hyvinvoinnin seuranta.

”Ensinnäkin haluan kiittää hyvistä reiteistä.” Näin alkoi useampi puheenvuoro Yllästunturin luontokeskuksessa Kellokkaassa, jossa Metsähallitus järjesti kaikille avoimen keskustelutilaisuuden. Illan aiheena oli kansallispuiston tulevaisuus, jossa reitit ja matkailu ovat merkittävässä roolissa.

– Kansallispuiston läheisyydessä on yli 60 000 vuodepaikkaa, kun koko Uudellamaalla niitä on 28 000. Aina ei edes meinaa muistaa, minkälaisista volyymeista puhutaan, virkistyskäyttöpäällikkö **Pekka Sulkava** Metsähallituksen luontopalveluista summasi.

Hoito- ja käyttösuunnitelmalla sovitaan yhteen virkistyskäytön ja luontomatkojen, luonnon ja kulttuuriperinnön suojelun sekä poronhoidon ja saamelaiskulttuurin tarpeita. Alueen edellinen hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui vuonna 2008. Nyt se on aika päivittää.

– Tavoitteena on saada seuraavien 10–15 vuoden suunnat selviksi, Sulkava tiivisti.

Yli tuhat vastausta verkkokyselyllä

Hoito- ja käyttösuunnitelman uudistamisessa ollaan jo ensimmäisen vaiheen loppusuoralla, avoimissa yleisötilaisuuksissa. Kellokkaassa järjestetty tilaisuus oli neljästä tilaisuudesta ensimmäinen.

– Haemme kysymyksiä ja kommentteja suunnittelun tueksi. Näkemykset, tieto, toiveet ja vaatimuksetkin huomioidaan, Sulkava kannusti yleisöä.

Päivitystyö alkoi nykytilan analysoinnilla ja tärkeiden arvojen selkeyttämisellä. Arvoissa painotetaan suojeltavia luontotyyppisiä ja lajeja, paikalliskulttuuria ja poronhoitoa. Myös matkailun yritystoiminta on päässyt mukaan arvojen kymmenen kärkeen.

Alkuvaiheen työhön on haettu apua sidosryhmätapaamisista ja verkkokyselystä.

– Tavoitimme verkkokyselyllä lomalaisia, retkeilijöitä ja paikallisia. Saimme kyselystä 1100 vastausta. Se on huikea määrä. Oli iso urakka käydä vastaukset läpi ja suodattaa asiat suunnitteluun, projektin vetäjä **Ilkka Vaara** kertoi.

Vastauksissa ehdotettiin uusia kohteita mutta nostettiin esiin myös kohteita, joita toivottiin poistettavaksi käytöstä.

– Saimme lähes 500 kartalle piirrettyä kohdetta ja niihin liittyvää kommenttia. Siellä on paljon hyvää aineistoa hoidon ja käytön suunnitteluun, sekä paljon huomioitavia asioita kansallispuiston arjen operatiivisen toiminnan pyörittämiseen, Vaara totesi.

Sähköpyörä sallittu, miksei sähkövene?

Kellokkaan tilaisuudessa käytiin keskustelua muun muassa Tunturirata-hankkeesta. Lapin liitto on aloittanut Lapin poikittaisen ratayhteyden Sodankylä–Kittilä–Ylläs-selvityksen laatimisen maakuntakaavoitusta varten. Ratayhteys saattaisi toteutuessaan kulkea kansallispuiston kyljessä. Yleisöstä kysyttiin, onko suunnittelussa huomioitu ratahanke ja muut isot hankkeet,

kuten kaivokset.

– Hoito- ja käyttösuunnitelmassa mietitään, mitä asioita tehdään puiston sisällä, ei niinkään ulkopuolisia hankkeita. Ratahankkeesta ei ole puhuttu, mutta se on ihan hyvä huomio. Kirjataan ylös, Sulkava vastasi.

Laajojen kuvioiden vastapainoksi tilaisuudessa sukellettiin myös yksityiskohtiin. Puretut pitkospuureitit herättivät haikeutta, etenkin erämaareilla. Iso-Molosjätkän pitkosia toivottiin takaisin.

– Puiset pitkokset kestävät maksimissaan 10–15 vuotta. Niitä olisi uusittava tahdissa, joka veisi puoli miljoonaa vuodessa. Sorapolut ovat olleet vastaus tähän, niitä ei tarvitse olla pian uudemmassa, Sulkava sanoi.

Hän kuitenkin muistutti, että vaikka esimerkiksi Ojanlatvan reitti ehti olla kymmenisen vuotta suljettuna ja poissa hoidon piiristä, nyt siellä on upea uusi reitti.

– Kehityskulut ovat välillä pitkiä. Vaikka Iso-Molosjätkälle ei olla heti tekemässä mitään, se ei tarkoita, etteikö sinne joskus voisi vielä tulla jotain.

Yleisöstä tiedusteltiin myös sähköavusteisen liikkumisen linjauksista.

– Miksi kansallispuistossa voi ajaa sähköpyörällä, mutta kansallispuistossa sijaitsevassa järvestä ei voi ajaa sähköveneellä?

Esimerkkinä pariskunta antoi Pyhäjärven, jonka poikki he soutavat osan mökkimatkastaan Lainiolompoloon. Pyhäjärvi on myös useiden iäkkäimpien kalastajien suosiossa.

Sulkava kiitteli hyvästä huomiosta.

– Tämä asia linjataan uudelleen hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Suosio laski koronavuosista

Vaikka kansallispuistoon kohdistuu monenlaisia toiveita ja tarpeita, kaiken keskiössä on kuitenkin luonto ja sen suojeleminen. Sulkava kiitteli, kuinka arvokeskustelussa luonto ja sen asukkaat nousivat vahvasti esille – matkailijat, paikalliset ja yrittäjät ovat tunnistanee olennaisen.

– Pallas-Yllästunturin kansallispuisto on nimi, joka on jo itsessään viesti. Pyrimme koko ajan viestimään, että kyseessä on suojelualue. Siinä meillä on ollut käytössä esimerkiksi Retkietikettkampanja, Sulkava muistutti.

Ilmastomuutoksella on iso vaikutus kansallispuiston luontoon. Lajeja katoaa ja uudet, etelästä tutut lajit valtaavat tilaa. Luontotyyppien seurantaan aiotaan panostaa jatkossakin.

– Meillä on muutamia lajeja, joita

seuraamme, ja lisäksi pitkä lista kävijätutkimuksiin ja laskureihin perustuvaa tietoa.

Vaikka kansallispuistojen kävijämäärät tipahtivat koronan aikaisesta huippusuosiosta, Sulkava uskoo, että kasvun tiellä ollaan yhä, nyt vain hieman tasaisemman.

– Kesämatkailu on kasvanut viimeiset viisi vuotta pyöräilybuumin myötä. Uskon, että se on pidempiaikainen ilmiö. Talvella taas ulkomaalaisista ryhmittä Hollanti, Belgia, Ranska ja Espanja kasvavat. Vielä 5–10 vuotta sitten heille riitti valjakko- ja kelkkasafari ja illan rentoutet, nyt kansallispuisto kiinnostaa heitä entistä enemmän, Sulkava totesi.

– Minun kristallipalloni näyttää, ettei kiinnostus puistoa kohtaan ole katoamassa, hän lisäsi.

Satu

Osallistu ja vaikuta

Luonnon hoito- ja käyttösuunnitelmasta valmistuu tämän vuoden aikana, mutta sen vahvistaminen menee ensi vuoden puolelle. Kirjallista palautetta tai kehittämis ehdotuksia voi toimittaa koko suunnitteluprosessin ajan postitse tai sähköpostitse suunnitelman tekijöille osoitteeseen kirjaamo(at)metso.fi tai kirjeitse osoitteeseen Metsähallitus/Kirjaamo, PL 94, 01301 Vantaa. Mainitse otsikossa Pallas-Yllästunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma, palaute.